

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 23. ЈАНУАРА 1872.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 14.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА ПРЕКО НЕДЕЉЕ. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВЧИЋА МЕСЕЧНО. —
ЗА ОГЛАСЕ НАПЛАЋУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 И 30 НОВ. ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

Д Е М О Н.

(Наставак.)

Кнез Михаило (тихо)

Будна стоје чеда измучена.
Из колевке вековне неправде,
Осветници страхотно се дижу — —
(Јасно) Драга браћо, ускрснула снаго,
С вама ј' мени ускрснула нада.
Што је јада и невоље српске,
Од србинске све је дошло руке. —
Од Душана па до овог дана
Црни Демон освете издајства,
Међу браћом адски пламен бљује,
А народу лошу срећу снује.
Кад се туђе са туђинским коље,
Тад ће небо страну крв да слије
Да човештво сродством обавије,
Ал' кад браћа крвцу братску лију,
Добри дуси, од браће се крију.

Добри дуси српству ускрснуше сада
А с њима је ускрснула нада.

Што отуђи злоба и ненавист,
Љубав братска сродила је с нова;
Што ослаби раздор и издајство,
Верност роду ојачала с нова:
Љубав верност донесосте мени,
Добру наudu за то вам даривам.
Љубав, вера и надежда тврда
Србину ће вратит' србиново,
Столит' ће му стогодишње муке,
Ослободит' од синцира руке.

Духовник.

Амин, амин!

(Срби се групирају околу кнеза дижући руке к њему.
Завеса пада.)

III. ПОЈАВА.

(Шумски предео. Ноћ и грмљавина. Страг се види споменик кнезев. Испод споменика седи погружен Геније.)

Геније.

„Ал' кад браћа крвцу братску лију,
Добри дуси од браће се крију“ — —
Братску крвцу браћа су пролила,
Добра духа с нова одгонила,
Добру наду с нова утолила,
Мајку своју у црно завила.

Вила (са висине.)

Изнад горе залазило сунце,
Лиснату је позлатило гору.
Кроз гору се дичан јунац шеће,
У сунцу му заблистала глава,
У зраку му очи засијале,
У светlostи прса набриџала.
Гора ј' кнезу и отац и мајка;
Из горе је Србин поникао,
Кроз гору је своју крвцу лио,
У гори је своје враге био.
Своје зебње све у гору скрива,
Своје снове све по гори снива. — —
Ал' у гори вила запевала,
И јунака гором подсећала:
Врат' се дома, у гору не иди,
Гора мрачна као издајство, кнезе,
Густо лишће зраку не пропушта,
Превидићеш маче угlaђене,
Што прсима твојим полетеше.
Издајство је гором прочепало,
Густим мраком тело опасало,

Јетком злобом срце обавило —
 Врат' се дома у гору не иди! —
 Кнез не хаје што му вила збори,
 Већ кроз гору весео закрочио. — —
 Густој гори оживело лишће,
 Листак лиску прошантано тужно:
 Јадна горо што си дочекала,
 Да у теби Србу станка нема!
 Јадна горо што си доживела,
 Да у теби кнезу санка нема! —
 Лишће твоје Србе заклањало,
 Од челика душманина крвна;
 Сад је лишће од челика љута,
 Срба тражи да га смртно рани. —
 Пођи дома у гору не иди,
 Врат' се, врати! —
 Кнез не слуша што шапуће лишће,
 Крохи дубље у гору зелену, —
 Густа гора пунахна је лишћа,
 Сваки листак стрела је отровна,
 Устрелило Михаила лишће,
 Дичну му је оборило главу,

Топлу му је крвцу исисало.
 Српску наду с нова укопало.

Кроз гору је вила закукала,
 Свог љубимца гором дозивала:
 Где си, где си, поносити кнеже,
 Злађено те погледа оружје,
 Искупљена чекају те браћа.
 „Згреват' ваља славе србинове,
 Тражит' ваља дворе Душанове.“ — —
 Гора нема — смрт у њој, — —
 Што је живо по гори ходило,
 Мртво, хладно — покрило га лишће.
 Што певало то је проплачало,
 Што цветало то је увенуло,
 Осушило с' грање и корење,
 Просузило стење и камење,
 Онуд ноћу пуста нада веје,
 Докле нову тугу не завеје,
 Док се Србом срце не загреје.

(Грми и сева. Предео се смрачи. Излази Демон.)

(Свршиће се.)

СРПСКА ПОЗОРИШНА СВЕДОВАЊА

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

* (Позив и одзив.) По одлуци главне скупштине друштва за српско народно позориште управила је управа српског народног позоришта на све право-славне општине српске овај позив:

Школа, која не да Србима да клоне духом; школа, која га диже и узноси, приповедајући му славу и величину његових дедова; школа, у којој се Србима најбоље учи љубити свој потиштени народ српски; школа, у којој се Србин, у којој се човек учи, да се угледа у добро и да бежи од зла; жива школа српска, која иде од места до места, те учи народ српски свему, што је родољубно, што је лепо, добро племенито и поштено; велика школа за народ — наше народно позориште налази се у великој незгоди, у тешким неприликама. Зла времена за ове две године, која нису ни један крај српски на миру оставила, и њему су паудила и велике му штете напела. Само се није кадро издржати, јер нема довољне главнице, а поједини родољуби, који су до сада ревносно у позориште долазили и тиме га издржавали, ове године, са зле године, попустише,

и нема изгледа, да ће и до године боље бити. Наш народни сабор, који врло добро зна, шта позориште народу нашем вреди и од каке је велике важности по њега, а зна кака га је зла коб задесила, постарао се, да му у помоћ притече колико толико; али то још није доста. Наше народно позориште, ако не ће, да му се крњи главница, која је и иначе тако малена, да ни једнога дела најниужијих потреба не може подмирити; ако не ће, да му се камен из темеља чупа; ако не ће, да успех прегрдних жртава народа нашег око позоришта узалуд пропадне: нема куда, него да се обрати родољубивим црквеним општинама српским, с молбом, да у своме просветном и будету одреде неку годишњу потпору, — имчetu међународним заводима — нашем народном позоришту.

Ако нам је дакле до тога стало, да наше народно позориште и у овим кобним приликама одржимо и осигурамо, (а има ли гдегод и једног свесног Србина, коме до тога стало није) ако нам је до образа и поштовања, до части и имена народног стало: то треба да

се одзовемо вапају изнемогла мезимчeta нашег, па да у помоћ притечемо нашем народном позоришту. Нека се нађе од наших 600 општина српских само сто и педесет, које ће по својим силама неку годишњу потпору из свога просветнога прорачуна српском народном позоришту дати, иако је опстанак за навек осигуран. А да је тако, ево рачуна:

1.	Шест	општина,	свака по 200	Ф. чини	1200	Ф.
2.	"	"	150	"	900	"
3.	Осам	"	100	"	800	"
4.	Двадесет	"	50	"	1000	"
5.	Четрдесет	"	25	"	1000	"
6.	Четрдесет	"	15	"	600	"
7.	Тридесет	"	10	"	300	"

Свега 5800 Ф.

Браћо! Помозимо сами себи, јер нам нико други под сунцем помоћи не ће! Не дајмо да и нама, и народном сабору и целом народу образ пред туђим светом првени, ако се узмора по невољи ређи: Гле, хваљених родљубивих општина српских! Треба само од сваке неколико форината, да се одржи народна зграда, која се већ више од десетак година зида, на коју је већ толики новац потрошен, која нас је толико мука и жртва стала, и, гле, оне допустише, да падне онда, кад је већ под кров дошла, кад нам је најлепше наде и најејајније успехе ујемчавала!

На овај позив одредиле су народном позоришту из свога просветног буџета годишњу припомоћ ове општине српске: 1. В. Вечкерек 200 Ф. а. вр. — 2. В. Кикинда 200. Ф. а. вр. — 3. Ст. Бечеј 100 Ф. а. вр. — 4. Сентомаш 100 Ф. а. вр. — 5. Ст. Андрија 100 Ф. а. вр. — 6. Ада 50 Ф. а. вр. — 7. Стапар 30. Ф. а. вр. — 8. Ириг 40. Ф. а. вр. — Свега до сад 810. Ф. а. вр.

(„Фабричар“.) Нема ти лепше од добра комада, са здравом сувременом тежњом, вештом техником, честитим свршетком, а са мало особа (5 главних и 2 споредне), тако, да све улоге могу бити у добним рукама! Така представа беше 19. ов. мес. Палму тога вечера однела је Емилија (Ружићка). То беше жена обузета сањаријом и чекијом; за тим се заборавља до некле, из саучешћа, у заносу и страху за туђим животом; најпосле долази к себи, увиђа своју погрешку, каје се, моли за опроштење, и повраћа сама себи своје достојанство. Све је ове моменте Емилија дивно изнела на углед тако, да испод те маске неје никад провирila природа глумичине. Ту се видело како уметност може да савлада и саму нарав. Хавленова (Ружић) игра одговараше потпуно замисли пишчевој; најпре неуморно и даљу и ноћу у раду за опстанак свој и својих, ретко кад обраћајући пажњу на своју жену; за тим највеће очајање, пронаст, — брига за сачување

своје части, и љубавна сумња попадају га наизменице. Све се то збивало пред нама. Најпосле зачини све праведан гњев и великорушно оправштење. Кантал (Брани) беше оличена практична мудрост у животу; човекљубив, својтљив, добру рад. Ни он неје представљао, него је био то. Врстан је био још Будо (Суботић). И Ламбер (Недељковић) је био добар, али у разговору с Емилијом неје свуда изнео на видик потребне финоче. Па и саме слуге беху добре (Л. Хацићева и Соколовић, који је то вече место Рашића из ненада примио улогу.) И опет велим: овака је представа права душевна наслада.

(Б.)

П О З О Р И Ш Т Е .

* (Народно позориште у Загребу.) У Загребу су одигранији комади: „Дипломат старе школе“, „Добричине сељаци“, од В. Сардува и „Изабела Орсињева“, трагедија у 3 чина, од Ј. Мозентала. Овај је трагедија изворно написана у 5 чинова. „Венац“ говорећи о томе пише о самим представама овако: „Не може се муком мимоћи, што се, на жалост, често опажа, како глумци не знају својих улога. Отуда излази, да не проучавају ни значај особа, којих им вала представљати; а глумљење мора бити врло несавршено, када треба сваку реч очекивати из шаптаочеве колибе.“

КЊИЖЕВНОСТ.

* (Нове књиге.) Од скупљених списка дра Јована Суботића изашла је књига VII. у којој је Јакинта, трагедија у 5 чинова; даље Сан на јави, Крест и круна, и ситнији драматски спевови. Цена је овој књизи 1 фор. а. вр. Ми се надамо и жељимо, да ће се ова књига распродати, као и пређашње, да би на скоро могле изаћи и VIII. до XII. у којима ће бити скупљене приповетке, расправе, критике и остали омањи списи овога, између живих садашњих писаца најстаријега, многозаслужнога нашег писца.

У Загребу је изашла XVII. књига „Rada“ јужнословенске академије за науке и уметности.

М У З И К А .

* (Мислав) опера Ивана Зајца давана је ових дана у Прагу, где је тек пре неколико година основана чешка опера настојањем и жртвама неких рођољуба чешких. „Мислав“ је добро примљен, само му се приговара једноличност ритмичких фигура и често понављање неких мотива.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

ИЗВАН

ПРЕДСТАВА ЧЕТРНАЕСТА.

ПРЕТИЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 23 ЈАНУАРА 1872

У НОВОЈ ПОЗОРИШНОЈ ДВОРANI:

МИЛОШ ОБИЛИЋ.

ТРАГЕДИЈА У 5 ЧИНОВА, ОД ДРА ЈОВАНА СУБОТИЋА.

ОСОБЕ:

Цар Лазар	Недељковић.
Југ Богдан	Соколовић.
Вук Бранковић { лазареви зетови	Ружић.
Милош Обилић {	Брани.
Вукосава Обилићка { кћери лазареве	Драг. Ружићка.
Мара Бранковићка {	Ј. Маринковићка.
Бановић Страња {	* * *
Стеван Мусић {	Хацић.
Срђа Злопоглеђа {	Живковић.
Милан Топлица {	Станчић.
Иван Косанчић {	Бунић.
Бошко Југовић {	Ј. Поповићева.
Јевросима, вукосавина {	К. Савићева.
Јерина, марина {	Зорић.
Мурат, цар турски	Лесковић.
Бајазит, његов син	Живковић.
Осман, везир	Суботић.
Јусуп-паша	

Виш екнез. војв. дворана, Турака. Време 1387. Збива се у Крушевицу, Косову и Приштини.

Улазне цене: Седиште у кругу 1. фр. а. вр.— Седиште првога реда и на страни 80 н. а. вр.— Седиште другога реда и на страни 70 нов. а. вред.— Седиште трећега реда 50. н. а. вр.— Стаяње 40. н. а. вр.— Галерија 20. н. а. вр.— Ћаци, деца, али само уз своје родитеље, и војници до наредника плаћају 20. н. а. вр.

Војници од наредника доле и деца до 10 година, али само уз своје родитеље, плаћају цену стојишта у полак.

Ко од наших претплатника жели своја места за ову представу задржати нека се изволи тога ради пријавити у позоришној писарници најдуже до 11 сахата пре подне.

У уторак 25. јануара: „ЗАПИСНИЦИ ЂАВОЛОВИ.“ Драма у 3 раздела, с немачког првео М. Видуловић.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА У ВЕЧЕ.